

genter advertit, ne aliquod fragmentum, quantumcumque minimum, remaneat super Corporale; quod si fuerit, accurate reponit in Calicem. Post extersionem Patenæ, junctis pollicibus et indicibus, Calicem dextra manu infra nodum cuppæ accipit, sinistra Patenam, dicens, Calicem salutaris etc. et signans se signo Crucis cum Calice, dicit, Sanguis Domini nostri etc. et manu sinistra supponens Patenam Calici, stans reverenter sumit totum Sanguinem cum particula in Calice posita. Quibus sumptis dicit secreto, Quod ore sumpsimus, etc. et super Altare porrigit Calicem ministro in cornu Epistolæ; quo vinum fundente se purificat: deinde vino et aqua abluit pollices et indices super Calicem, quos abstergit purificatorio, interim dicens, Corpus tuum Domine, quod sumpsi etc. Ablutionem sumit, et extergit os et Calicem purificatorio; quo facto purificatorium extendit super Calicem, et desuper Patenam, ac super Patenam parvam Pallam: et plicato Corporali, quod reponit in bursam, cooperit Calicem velo, et bursam desuper ponit, et collocat in medio Altaris, ut in principio Missæ.

266. *Collectio particularum.* Meditatione post sumpcionem s. Hostiæ peracta, sacerdos dicit voce secreta, *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi, et interim ponit sinistram super pedem calicis, et dextra eum discooperit, depositisque manibus super corporale, genuflectit et statim surgit. Calicem e medio remove non debet, tum quia opus non est ad sacras particulas colligendas, tum quia de eo nihil in rubricis notatur. Erectus a genuflexione, accipit patenam utraque manu inter indicem pollicis unitum et reliquos digitos, et primo patenam diligenter perspicit, si fragmenta visibilibus appareant, eadem ope indicis et pollicis dextræ manus in calicem mittit. Hoc facto aut si nulla in patena fragmenta appareant, immediate post patenæ acceptionem inspicit corporale, et si fragmenta visibilibus in*

eo appareant, ea cum patena colligit, et cum indice et pollice dextræ manus reponit in calicem. Si autem nullum fragmentum sive in patena sive in corporali advertat, in hoc casu rubricæ ei nihil agendum præscribunt: cum tamen particulæ minutiores oculos effugere possint; sacerdos cum patena semel, bis vel ter transire potest per locum, ubi sacra Hostia jacuit, ut si quæ sint particulæ, in patenam recipiantur.

267. *Extersio patenæ.* Collectis particulis, patenam accipit manu sinistra inter indicem pollicis unitum et reliquos digitos, cavens ne eandem accipiat per eam partem, qua fragmenta collegit, aut eadem apparent; tum sinistra patenam super calicem in medio corporalis positum transfert, eamque diligenter et totaliter extergit super calicem cum indice vel pollice dextræ manus, non cum eorundem partibus lateralibus sed cum summitatibus internis, cum quibus index et pollex sibi correspondent: si particulæ in patena sensibilibus appareant, prius in calicem mittuntur; et deinde tota patenæ superficies est extergenda, indicem aliquoties ducendo a parte superiori patenæ ad inferiorem, ita ut post quamlibet extersionem seu perfricationem particulæ, si quæ sint, in calicem decidant. Tandem indicem et pollicem, quibus usus est, extergit super calicem, ne quid fragmentorum in eis remaneat. Sub collectione particularum et extersione patenæ dicere potest versus *Calicem salutaris accipiam etc.* juxta rubricas particulares in ordine missæ; sed juxta rubricas generales supra n. 5, hi versus tantum dicuntur post extersionem patenæ, ut infra dicitur.

Not. 1. collectionem particularum faciendam esse reverenter, diligenter et sine strepitu; et patenam super calicem cum strepitu non esse excutiendam. 2. Sacerdoti ab una parte cavendum esse, ne ullam irreverentiam in tantum sacramentum aut præcipitantiam in re tanti momenti committat; ab altera autem parte ei notandum quoque est, hic sicuti alibi moralem unicuique sufficere debere diligentiam, qualis est, quæ a piis et timoratis sacerdotibus adhiberi

solet (1) : neque enim corporale abradendum est, ejusque fila colligenda, neque patena fricanda et perfricanda, aliaque cura extraordinaria adhibenda, quæ scrupulos generat, admirationem et oblocutionem producit, et ipsam devotionem impedit. 3. Si collectis particulis, sacerdos in patena conspiciat fila corporalis aut alia hujusmodi, et bene discernat illa non esse fragmenta s. Hostiæ, ipsum hæc nullatenus in calicem mittere posse; si autem dubitet, hæc super patenam posse relinquere, et post sumptum s. Sanguinem, una cum abluitionibus sumere.

268. Sumptio Calicis. Sacerdos post patenæ et digitorum extersionem, junctis pollicibus et indicibus, deponit sinistram, cum qua patenam retinet, super corporale versus cornu evangelii : et dextra calicem accipit infra nodum, qui est infra cuppam, ut vult Lohner (2), ne manus sit propinqua ori, dum celebrans calicem sumit, et quia sic clarus rubricæ textus præscribit : vel ad nodum, qui est infra cuppam, ut censet Gavantus (3), quia ille modus loquendi *infra nodum cuppæ*, quo utitur rubrica supra n. 5, non significat aliud diversum ab eo, quod aliis verbis dicitur tit. VII, n. 5, et tit. VIII, n. 7, *tenens nodum infra cuppam*, quasi diceretur accipit seu tenet nodum, qui est infra cuppam : neque major est ratio, ut diversimode capiatur calix in prædictis casibus, imo ad sumendum calicem, tutius et commodius tenetur ad nodum, quam inter nodum et pedem illius. Calicem ad nodum vel infra nodum, ut modo dictum est, tenens, voce secreta dicit, *Calicem salutaris accipiam*, et nihil agens prosequitur usque ad finem, juxta Rub. gen. supra n. 5, nisi hi versus recitati fuerint sub collectione particularum et extersione patenæ, ut supra dictum est. Deinde sinistra manente super altari et patenam retinente, sacerdos se signat cum calice : hæc signatio major esse potest quam alia

(1) Vid. Quarti p. 2, tit. 10, sect. 2, dub. 7.

(2) P. 2, tit. 25, n. 3, et p. 6, tit. 10, q.

(3) P. 2, tit. 10, rub. 5, u ; Bissus S. n. 20, § 71.

cum s. Hostia; oculorum tamen altitudinem et humerorum latitudinem excedere non potest : calicem in altum elevando, voce secreta dicit *Sanguis Domini nostri*, et ad pectus demittendo *Jesu Christi*, caput simul inclinans (1), calicem autem ad medium lineæ in ejus demissione factæ erigendo, et ab humero sinistro ad dextrum ducendo, *Custodiat animam meam* etc. Cavendum est, ne calix tangat frontem aut vestes.

Facto signo crucis, calicem ori applicat, et sinistra supponit patenam calici, seu eam tenet ante pectus et quasi prope mentum; et stans erecto corpore, reverenter sumit totum Sanguinem cum particula s. Hostiæ in calice posita. Juxta s. Alph. de Ligorio et Quarti (2) decentius est, ut s. Sanguis sumatur unico haustu; sed juxta Cavalieri et Merati (3) duplici haustu; et juxta Durandum et Gavantum (4) triplici haustu, ter calicem ori admovendo, vel melius triplici quidem haustu, sed calicem ab ore non retrahendo, ne interea sacer Sanguis effluat. Primus modus cum Quarti videtur præferendus, quia talis videtur germanus rubricæ sensus, et quia plures haustus necessarii dicendi non sunt ad cautelam, ut totus Sanguis ita sumatur, ut nihil prorsus remaneat : nam experientia constat, etiam post plures haustus adhuc aliquem remanere humorem; quapropter purificationes præscribuntur, ut reliquiæ omnes absumantur : ita ut unicus haustus sufficiat, aliquantulum tamen immorando, ut reliquiæ omnes, quantum fieri potest, in os effluant; non tamen calicem lambendo, nec multum immorando cum admiratione adstantium. Sacerdos autem, qui commode aut sine impedimento s. Sanguinem unico haustu sumere nequit, ut ex ore arido aut raucitate gutturis accidere potest, triplici haustu ita sumere potest, ut prima vice parum, secunda fere totum, et tertia calicem totaliter ebibat; plures autem quam tres haustus non adhibeat. « Si sumendo Sanguinem, particula

(1) S. R. C. 24 Sept. 1842, n. 4804-4950, 1.

(2) Ligorio lib. 6, n. 408; Quarti p. 2, tit. 10, sect. 1, dub. 6.

(3) Cavalieri t. 5, c. 24, n. 22; Merati p. 2, tit. 10, n. 20.

(4) Durandum l. 4, c. 54, n. 12; Gavantus p. 2, tit. 10, rub. 5, u.

» remanserit in calice, digito ad labium calicis eam adducat, » et sumat ante purificationem, vel infundat vinum et sumat » cum purificatione (1). Posterior modus videtur decentior, et usurpatur frequentius (2); qui autem priorem modum adhibet, immediate indicem delingere debet, vel saltem cavere, ne quid de s. Sanguine decidat vel alicui adhæreat, et tandem indicem suum bene purificare et abluere.

Cavendum 1º sacerdoti, ne sumendo s. Sanguinem sua aut calicis labia, suosque digitos lambat, et 2º ne corpus et caput nimis elevet, facie versa ad cœlum, et calice super illam inverso, neque nimia aspiratione s. Sanguinem quasi attrahere velit : hæc enim indecora, irreverentia et etiam inutilia dicenda sunt; nam si quid in calice remaneat, cum purificatione et ablutione certissime sumitur.

269. Purificatio Calicis. Sumpto s. Sanguine, sacerdos manens in medio altaris, sine meditatione facienda (3) dextra statim porrigit ministro in cornu epistolæ stanti calicem super altare seu mappam altaris, sic tamen ut pes calicis altare non tangat, et si parva statura ministri exigat, calicem super altare versus eum parum inclinare, aut etiam extra altare demittere potest, interim secreto dicens *Quod ore sumpsimus etc* et sinistram, cum qua patenam retinet. super corporale versus cornu evangelii demittens, vel etiam juxta quosdam subtus mentum retinens, quia Rubricæ aliud non præscribunt, et patena statim iterum subtus mentum teneri solet. Infunditur in calicem eadem moraliter vini quantitas, ac prius pro consecratione, sacerdote id indicante aliqua calicis elevatione. Infusum vinum sacerdos ita circumagat intra calicem, ut species sacræ, quæ ex motione

(1) Rub de defect. tit. X, n. 8.

(2) Bened. XIV, de sac. m. s. 2, § 145.

(3) S. R. C. consulta 24 Sept. 1842, n. 4804-4950, 2, an sacerdos parum hic immorari debeat in adoratione, prout fit post sumptionem s. Hostiæ, rescripsit : *Serventur rubricæ.* Cum vero rubricæ nullam hujus adorationis seu meditationis mentionem faciant, sensus responsi esse videtur non esse immorandum.

calicis cuppæ quandoque altius adhærent, debite abstergantur, et misceantur, cavens ne purificationem e calice ejiciat. Tum patena mento supposita, uti usus observat, duplici aut potius unico haustu sumit purificationem per eandem partem calicis, per quam s. Sanguis sumptus est (1), calicem non movendo ad unam alteramve partem.

270. Ablutio digitorum. Prænotandum, hanc ablutio-nem digitorum juxta plures fieri debere in cornu epistolæ ob præsentiam crucifixi, et usum generalem, qui est optimus legum interpretes (2), et contra in medio altaris juxta Janssens (3) qui dicit transitum a medio altaris fieri sine fundamento, quia nec rubrica, nec ullum decretum, nec ulla ratio aut necessitas illum exigunt : est enim digitorum ablutio, non a sordibus corporis, ut post offertorium, sed a particulis sacræ, quæ forte digitis adhærent, ut digne in calicem mittantur, quibus major debetur reverentia, quæque pariter exigunt, ut calix constanter super corporale ponatur. S. R. C. consulta (4) respondit, *serventur rubricæ pro diversitate missæ.* Quæ diversitas missæ intelligi potest de missa in cœna Domini, pro qua memoriale rituum (5) transitum a medio altaris præscribit, et consequenter de omnibus missis celebratis coram exposito ss. Sacramento, quod reverentiæ causa transitum a medio altaris exigere videtur : cum autem hæc ratio non militet in aliis missis, in quibus tergo etiam verso ad Crucifixum plura fiunt et dicuntur, et pro quibus rubricæ nihil præscribunt; sequitur in his celebrantem pro libito digitos abluere posse vel in cornu epistolæ vel in medio altaris.

Sacerdos igitur, prima purificatione sumpta, deponit patenam super corporale versus cornu evangelii extra locum, ubi

(1) S. Pius V in Epist. ad Archiep. Taracon. 8 Jan. 1571.

(2) Cavalieri t. 5, c. 24, n. 25; Merati p. 2, tit. 10, n. 21; Dumoulin p. 1, art. 10, n. 27; Romsée t. 1, p. 2, art. 14, n. 3.

(3) P. I, II, tit. 10, n. 92.

(4) 22 Jul. 1848, n. 4977-5138.

(5) Pro min. eccl. tit. 4, c. 2, § 1, n. 19.

s. Hostia jacuit, et calicem in locum solitum in medio corporalis. Si in cornu epistolæ digitos abluat, junctis antepectus manibus facit cruci capitis inclinationem (1); tum calicem accipiens tribus ultimis digitis utriusque manus ad cuppam, indices autem et pollices super calicem conjunctos tenens, procedit ad cornu epistolæ, ubi elevatum tenens calicem extra corporale sed super altare, nisi minister exiguæ sit staturæ, digitos super calicem abluit, interim sub ablutione et abstersione digitorum dicens *Corpus tuum Domine, quod* etc. ut patet tum ex rubricis generalibus hujus tituli n. 5, tum ex rubricis in ordine missæ. Ad hanc ablutionem minister infundit super pollices et indices prius vinum et deinde aquam in eadem, quantum fieri potest, quantitate, ac in prima purificatione; major autem semper quantitas aquæ quam vini accipienda est: sacerdotis est hanc quantitatem determinare, et ministro indicare, calicem aut pollicem parum elevando. Infusione vini et aquæ pollicibus et indicibus ita ablutis, sacerdos calicem collocat super altare extra sed prope corporale in cornu epistolæ, et facie ad calicem super altari positum versa, excutit indices et pollices a guttis super calicem, eosque purificatorio abstergit, cavendo ne guttis corporale aut mappam commaculet. Si cum aliis digitis aut alia manus parte s. Hostiam tetigerit, digiti illi aut pars etiam ablui debent. Abstersis digitis, deponit purificatorium in locum solitum juxta corporale (quidam in reditu ad medium altaris illud minus recte sinistra retinent); et junctis antepectus manibus, pollice dextro super sinistrum posito ut ante consecrationem, revertitur ad medium altaris, ubi cruci inclinato capite (2), sinistra accipit purificatorium ad ejus medium inter pollicem et indicem ita ut ab utraque parte super manum pendeat. Si in medio altaris digitos abluat, tunc depositis post sumptam primam purificationem patena et calice ut supra, sacerdos manens

(1) Vid. not. n. 210.

(2) Vid. not. n. 210.

in medio altaris, sine capitis inclinatione cruci facienda, calicem utraque manu ut supra accipit, se tantum parum ad ministrum convertit, et tenet calicem super altare extra corporale elevatum, nisi parva ministri statura aliud exigat. Ablutis digitis, calicem collocat super corporale, ubi digitos excutit et abstergit. Abstersis digitis, purificatorium sinistra retinet. Tum sinistra cum purificatorio super altare extra corporale deposita, dextra calicem accipit, et purificationem intra calicem ita circumagit, ut guttæ intra calicem dispersæ, quantum fieri potest, in fundo uniantur; deinde purificatorium, sinistra corpori applicata, apponit infra mentum, et ablutionem sumit unico, aut ad summum triplici haustu, prout facile et decenter fieri potest, per eandem partem calicis, per quam sacer Sanguis sumptus est, calicem non movendo ad unam alteramve partem. Ablutione sumpta, ponit calicem super corporale, dextra cum purificatorio seu ejusdem extremitate abstergit os suum, et deinde calicem extergit. In eo extergendo attendendum est, ut perfecte quidem exsiccet, sed ut quam minus fieri potest fricetur, ne calicis deauratio patiat. Fieri potest 1° statim abstergendo partem exteriorem, qua sumpta est ablutio, ita ut nulla alia pars exterior fricetur; 2° digitis aliquantulum premendo purificatorium super fundum cuppæ; 3° sic ablata majori parte relictæ ablutionis, aliam partem purificatorii, quæ nondum est madefacta, semel aut iterum circumagendo super fundum et parietes, ut calix totaliter extergatur (1).

Not. sacerdotem, si in cornu epistolæ digitos abluat, post sumptam primam purificationem calicem posse deponere extra corporale versus cornu epistolæ; et tunc junctis manibus procedere ad cornu epistolæ, ubi calicem accipit et digitos abluit (2).

(1) Bouvry p. 3, sect. 3, tit. 10, rub. 5 ad 9.

(2) Gardellini instr. Clem. § 30, n. 18, et Cavalieri tom. 4, c. 8, § 30, n. 10.

271. *Velatio Calicis.* Sacerdos exterso calice, purificatorium plicatum super eundem extendit, ita ut extremitates versus cornu epistolæ et evangelii pendeant; super illud dextra ponit cochlear parvum, si eo usus fuerit, tum sinistra patenam, et dextra pallam, ut ante missam; deinde calicem sistit vel ad cornu epistolæ, ut bursam ad cornu evangelii commodius accipiat, vel ad cornu evangelii, ne minister librum deferendo calicem evertat; tum plicat corporale, 1° revolvendo partem anteriorem (1), 2° partem posteriorem, 3° lateralem juxta cornu Epistolæ, et 4° reliquam, et accipiens bursam, sinistra eamdem apertam tenet, et dextra corporale in eam ita immittit, ut extremitas seu fimbria partis ultimo plicatæ versetur juxta bursæ aperturam, corporale exterius non appareat, et nulla ulterior in eo fiat plicatura. Reposita bursa ad cornu calici oppositum, calicem velo tegit, et desuper ponit bursam cum apertura versus illam partem, qua calix portatur; ac tandem calicem dextra accipit, et sinistra superposita, eum collocat in medio altaris, ut in principio missæ.

DISTRIBUTIO S. COMMUNIONIS.

Rub. 6. *Si qui sunt communicandi in Missa, Sacerdos post sumptionem Sanguinis, antequam se purificet, facta genuflexione ponat particulas consecratas in Pyxide, vel si pauci sint communicandi super Patenam, nisi a principio positæ fuerint in Pyxide, seu alio Calice. Interim minister ante eos extendit linteum seu velum album, et pro eis facit Confessionem, dicens Confiteor Deo etc. Tum Sacerdos iterum genuflectit, et manibus junctis vertens se ad populum in cornu Evangelii, dicit, Misereatur vestri, et Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum vestrorum, etc. et manu dextra facit*

(1) Vid. not. n. 202.

signum Crucis super eos. Postea genuflectens, accipit manu sinistra Pyxidem seu Patenam cum Sacramento, dextra vero sumit unam particulam, quam inter pollicem et indicem tenet aliquantulum elevatam super Pyxidem seu Patenam, et conversus ad communicandos in medio Altaris dicit : Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Deinde dicit : Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea. Quibus verbis tertio repetitis, accedit ad eorum dextram, hoc est, ad latus Epistolæ, et unicuique porrigit Sacramentum, faciens cum eo signum Crucis super Pyxidem vel Patenam, et simul dicens : Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen. Omnibus communicatis revertitur ad Altare, nihil dicens : et non dat eis benedictionem, quia illam daturus est in fine Missæ. Si particulæ positæ erant super Corporale, extergit illud cum Patena, et si quæ in eo fuerint fragmenta, in Calicem immittit. Deinde dicit secreto, Quod ore sumpsimus Domine, etc. et se purificat, dicens, Corpus tuum Domine, quod sumpsi, etc. et alia facit ut supra. Minister autem dextra manu tenens vas cum vino et aqua, sinistra vero mappulam, aliquanto post Sacerdotem eis porrigit purificationem, et mappulam ad os abstergendum.

272. *Distributio s. Communionis infra missam.* Sacerdos diligentius sumit s. Sanguinem, ita ut certo nihil supersit circa labium calicis, ne pallæ imponendæ adhæreat; sumpto Sanguine, deponit patenam et calicem super corporale versus cornu evangelii, et calicem palla, non autem patena cooperit. Tum si hostiæ in eadem missa consecratæ, super corporale ponantur, genuflectit, et s. Hostias in pyxidem, vel si pauci sint communicandi, super patenam ponit pollice et indice dextræ manus, sinistra manu pyxidem aut patenam elevatam tenens juxta sacras species : si hostiæ a

principio missæ in pyxide aut alio calice positæ fuerint; cum calicem missæ palla cooperuerit, pyxidem aut calicem illum discooperit: si hostiæ in hac missa non sint consecratæ, tabernaculum aperit, illo aperto genuflectit, erectus extrahit pyxidem, illam in medio corporalis deponit, et aperit. Minister interea post sumptionem s. Sanguinis extendit linteum in mensa communionis, et omnium nomine facit confessionem, alta voce dicens *Confiteor Deo* etc. Facta confessione, sacerdos genuflectit, et erectus manibus ante pectus junctis, sed pollicibus et indicibus non disjunctis, vertit se ad populum per suam dextram, se retrahendo de medio altaris versus cornu evangelii, ne tergum vertat ss. Sacramento; et facie oblique ad populum versa, ita ut facies convertatur partialiter ad populum et ad latum epistolæ (1), alta voce dicit *Misereatur vestri* etc. et *Indulgentiam* etc. quibus minister respondet *Amen*; dicturus *Indulgentiam*, sinistram ponit infra pectus, ita tamen ut pollex in index juncti maneat, et casulam non tangant; et dextra facit signum crucis super communicandos, manum elevando usque ad frontem, et demittendo ad pectus dicens *Indulgentiam, absolutionem*, et ducendo ab humero sinistro ad dextrum et remissionem peccatorum vestrorum, manibus autem ante pectus junctis reliquum prosequitur et absolvit. His precibus dictis, sacerdos per eandem viam revertitur ad medium altaris, et manibus super corporale positus, genuflectit: tum sinistra accipit pyxidem ad nodum, aut patenam inter indicem pollicis unitum et reliquos digitos; et purificatorium (2) si adhibeat, quod convenit a purificatorio missæ esse distinctum, sumit inter indicem et medium digitum sinistræ manus, ita ut super tres ultimos digitos ab utraque parte pendeat. Adhuc stans facie ad altare versa, pollice et indice dextræ manus, extensis tribus ultimis digitis, accipit

(1) Merati p. 2, tit. 10, n. 24.

(2) *Mét. théol.* 6^e sér. 1852-53, fol. 529; Bouvry hoc loco n. 8; Favrel p. 2, tit. 1, ch. 3, art. 1; Cuppinus 1760, n. 9; Merati p. 2, tit. 10, n. 26.

unam s. Hostiam, eamque ad unum aut alterum digitum tenet elevatam super patenam aut ostium pyxididis, ut a populo videri possit. Ita s. Hostiam tenens, per suam dextram se convertit ad populum, humeris versis ad medium altaris, etiamsi communicandi sint ad cornu evangelii aut epistolæ, nisi ss. Sacramentum in altari sit expositum, in quo casu se ad cornu evangelii retrahit. Conversus ad populum, alta et gravi voce, sed s. Hostiam non altius elevando, dicit *Ecce Agnus Dei* etc. et s. Hostiam eodem modo elevatam tenens, ter eadem voce subjungit *Domine non sum dignus, ut intres* etc. quæ verba semper integre, in singulari et in genere masculino dicuntur, etiamsi pluribus aut non nisi feminis communicatio distribuatur. Verbis tertio repetitis descendit per gradus medios seu anteriores, non vero per laterales, quamvis communicatio distribuenda sit juxta cornu evangelii aut epistolæ, prout non raro contingit apud moniales (1); accedit ad mensam communionis a parte cornu epistolæ, et ab ea parte communionem distribuere incipit; atque omnibus in mensa communicatis, ad eandem semper partem a cornu epistolæ regreditur. Antequam s. Hostiam porrigat, eandem exigua ac decente motione super pyxidem aut patenam diligenter excutit, ut quæ forte adhærent particulæ, in pyxidem aut super patenam relabantur: deinde cum s. Hostia facit super pyxidem aut super patenam signum crucis, cujus prima linea formatur ducendo s. Hostiam in altum per tres aut quatuor circiter digitos, et eandem demittendo versus pyxidem aut patenam; deinde s. Hostiam elevando ad medium lineæ in demissione factæ, fit linea transversa æque longa, quæ primam secat in medio, bene cavendo, ne excedat limites pyxididis aut patenæ; interea sub signo crucis dicit *Corpus Domini* etc. et s. Hostiam porrigens prosequitur, ita ut forma finiatur cum impositione s. Hostiæ super linguam. Omnibus communicatis, revertitur ad altare per medios seu anteriores gradus, nihil dicens pollicem et

(1) S. R. C. 15 Sept. 1736, n. 3906-4055, 8.